

Oglasi, pripisane itd. izdaju i računaju se na temelju bitnog cijenika ili po dogovoru.

Oganci za predbroju, oglašje itd. izdaju se naputnicom ili položajom pošt. stacionara u Beču administraciju lista u Pulu.

Pod naručbe valja točno naznačiti ime, prezime i najbliža pošta predbrojnika.

Ko list na vrijeme ne primi, treba to javi odpravničtvu u svom pismu, za koji se plaća poštarina, ako se izdava napise „Reklamacija“.

Brojovno računa br. 247-249.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Narodna poslovica.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 12).

Talijansko sveučilište.

U zadnjem smo broju u viesti pod naslovom „Za i proti talijanskom sveučilištu u Trstu“ u kratko spomenuli kako stoji danas sa pitanjem talijanskoga sveučilišta, i to u predpostavci, da se to pitanje neće konačno još dugo rješiti, ili da će se rješiti tako, da se tim nebi diralo u naš narodni posjed ni u našu narodnu osjetljivost. Međutim čini se, da se nalazimo skoro pred gotovim činom t. j. da se ministarstvo ozbiljno bavi pitanjem o osnucju talijanskoga sveučilišta i da bi to pitanje moglo biti u što kraćem roku konačno riješeno. Iz pouzdana izvora doznajemo naime, da je vlada odlučila zadovoljiti više ili manje opravdanim zemljama austrijskih Talijana glede ustrojenja talijanskoga sveučilišta, ili za sada bar pravničkoga fakulteta, samo se radi još o tom gdje da se to provede t. j. da li u našem Primorju ili u južnom Tirolu.

Vlada je kanila prvobitno prenesti talijanske sveučilišne stolice za sveučilište u Inomostu u Beč ili u Gradac, no tomu se talijanski prvaci odlučno opriješ, zahtijevajući, da se taj najviši naukovni zavod smjesti u čisto tobož talijanskom gradu Trstu. Tomu zahtjevu, bi reći, da se protiviti ministarstvo i to iz političkih razloga.

Onomadne izjavio je naime ministar nastave pouzdaniku talijanske stranke da je izradio osnovu o talijanskom sveučilištu ali pitanje o smještanju toga sveučilišta da nemože rješiti on, već njegov drug ministar unutarnjih posala. Tim je htio reći, da je to pitanje političke naravi i da ne spada u djelokrug ministarstva bogostovlja i nastave.

Iz svega toga sliedi, da je Talijanom zajamčeno osnucje talijanskoga sveučilišta, samo se radi još o tomu, gdje da se isto smjesti.

Ovo pitanje nije samo za austrijske Talijane od velike važnosti, nego također i za austrijske Slavene u obće, a napose za nas Hrvate i Slovence na našem jugu.

Danas se vodi borba u ovoj poli monarhije za osnucje triju sveučilišta t. j. dva slavenska i jedno talijansko.

Jedan od glavnih zahtjeva českega naroda jest ustrojenje českega sveučilišta u glavnom gradu Moravske u Brnu. Oni postavili vladu kao uvjet za poravnanje narodnostnog spora u Moravskoj i Českoj ustrojenje českega sveučilišta u Brnu. Vlada je priznala opravdanost toga zahtjeva; to se je dapače onomadne priznalo i na najvišem mjestu, ali českomu se narodu neće da zadovolji — jer se tomu protivie svemoguću u Austriji Niemci. Zastupnikom čes. naroda odgovara vlada: dogovorite se sa Niemcima, izposlušite od njih privolu i ja ću Vam dati česko sveučilište u Brnu. Tamo odlučuju dakle Niemci; tamo se ne pita za prosvjetne interese českega naroda, tamo valja da odluči njemačka manjina stanovništva Česke i Moravske.

Naša bratva Slovenci mole već odavno za ustrojenje slovanskoga sveučilišta u Ljubljani. U tom smislu, podnesoše molbu na carevinsko vijeće, prihvatise mnoštvo reso-

lucija iz javnih skupstinah i sastanah; zemaljski sabor u Ljubljani stvorio je u tom smislu jednoglasno zaključak; oni imaju već duže vremena znatnu novčanu zakladu, koja bi služila u sveučilišne svrhe; zemlja i glavni grad pripravi su u tomu pogledu i na najveće žrtve — ali uzprkos svemu tomu nije se cesarska vlada, koliko je nama poznato, niti bavila tim pitanjem, a kamo li da je ozbiljno u pretres uzela.

Prispodobimo li ovo postupanje cesarske vlade s jedne strane sa težnjama Slavena, s druge sa onim Talijana, tada će svatko nepristran moći da prizna: kako je to postupanje do skrajnosti pristrano.

Česima Moravske, kojih imade 1.600.000 i koji sačinjavaju većinu u zemlji nedaje se sveučilište, jer to nedozvoljavaju Niemci, manjina pučanstva; na slovenske molbe i zahtjeve neobazire se cesarska vlada, premda se je za sveučilište izjavilo u zemaljskom saboru i predstavništvo njemačke manjine, a Talijanom kojih imade u Austriji računajući na debelo jedva 600.000 nesamo da se daje sveučilište već se cesarska vlada milostivo s njima upušta u pregovore i glede mjesta, kamo da se to sveučilište smjesti.

Odakle ta pristranost cesarske vlade; odakle tolika ljubav i susretljivost do jednih, a nemar i odvratnost do drugih državljanja? Neima dvojbe, da je toj zahtjevu cesarske vlade napram Talijanom tražiti povod u izvanjskoj politici austro-ugarske monarhije, da su naime iz Rima uplivali na austrijske odlučujuće krugove, ali je također tomu pripomoglo držanje i postupanje i samih austrijskih Talijana. Poznavajući slabu stranu svih austrijskih vlada nastojali su priličnim demonstracijama, grožnjama, vikom i krikom izposlovati ono, čega im se nije htjelo ili moglo dati milom. Oni su u tom pravi majstori. Njima je već do sada pomoglo občinstvo na ulicah do velikih uspjeha, koji su nam svima još svieži u pameti. Oni znadu izkoristiti pravi čas, te svojim zahtjevom dati izražaja bučnim demonstracijama. To im je pomoglo i do sveučilišta.

Sada se radi o tom, da se odluči u kojem će se gradu otvoriti to sveučilište ili za sada jedan dio istoga.

Glede mjesta za buduće svoje sveučilište jesu svi odlučujući Talijani složni. To mjesto imao bi biti grad Trst, jer ga oni smatraju čisto talijanskim gradom, što u istinu nije. U tom pogledu čini se, da se cesarska vlada s njima ne slaže. Ona je kanila prenesti — kako već rekosmo, — profesorske stolice iz Inomosta u Beč ili Gradac, pa kada se Talijani tomu uprotivie, pomislila je bez dvojbe na jedan ili drugi gradić u južnom Tirolu. Nu Talijanski kolovodje neće ni toga. Spruzena je takođerj misao, da bi se ustrojilo to sveučilište u Gorici. Neznamo kako o tom sude Talijani ni što misli vlada. Prvi bi se valjda sprijateljili s tom misliju radije nego li da bude sveučilište u Tirolu, ili kad bi vidjeli, da im ga vlada nikako neće u Trstu. Vlada će se po svoj prilici do skraj-

nošć protiviti ustrojenju talijanskoga sveučilišta bilo u kojemu gradu našeg Primorja, i to kako već rekosmo, jedino iz političkih razloga. U Primorju neima bo nijednog većeg čistog talijanskoga grada a k tomu su ti gradovi vrlo pogibeljno zemljište za političke demonstracije. Od svih tih gradova najprikladniji je pako za najviši naukovni zavod grad Trst, grad sa mješovitim pučanstvom, grad nemiran i bučan, kao što su svi veliki trgovački i pomorski gradovi. Osim toga je grad Trst na „lepom“ glasu zbog svojih nekoliko — talijanskih i protu-austrijskih demonstracijah: te kao stvorena za sielo djakih nemira i izgređa. Vladi je cesarskoj sve to dobro poznato, pa ako pristane i ona na neopravdanu želju naših Talijana, tada ćemo znati; da su njoj dobro došle onakove demonstracije.

Da je cesarska vlada pravedna, ili da se drži ovdje na jugu bar ovoga načela, koje vriedi za nju na sjeveru napram Českim zahtjevom, kazala bi Talijanom: e, pa dobro, dati ću Vam sveučilište u Trstu, ali valja, da na to pristane i drugi dio pučanstva Primorja, i to veći dio, Hrvati naime i Slovenci. Ali ove nepitane nitko ništa, niti se liko na njih obazire.

Talijanom daje eto vlada sveučilište, kojeg ustrojenje stoji ete milijune a uzdržanje više stotina hiljada godišnjih dočim se nedaje nam Hrvatim i Slovincem niti pučkih školah a da i negovorimo o srednjih ili strukovnih. Za 15.000 naše djece u Istri neima cesarska vlada novčića, već ih pušta, da čame u tmini i neznanju. U Trstu bore se braća Slovenci već 20 godina za jednu pučku školu, ali vlada neima za njih novaca niti ima odvažnosti da svoje ljubimce u Trstu prisili na zakonito otvorenje takve škole. Ni u Gorickoj nije Slovincem bolje, jer premda sačinjavaju većinu pučanstva zemlje, neimaju nijedne srednje ni strukovne škole u Slovenskom jeziku. Sa Hrvatim i Slovinci Primorja postupa se i na školskom polju mačuhinski; s njima se po lihvarsku škrtari, dočim se eto baca na milijune njihovim sretnim suzemljakom tim Benjaminskom svijlu austrijskih vlada.

Dva milijuna Hrvata i Slovenaca ope pole monarhije nemože doći do svog narodnog sveučilišta, ali zato će ga dobiti 600.000 uvijek „vjernih i odanih“ Austriji Talijana! To je zakon, to je pravica, to je ravnopravnost?! Hrvati i Slovenci! za svaki slučaj je dobro, da si i ovo zapamtite.

Politički pregled.

U Puli, dne 2. marča 1904.

Austro-Ugarska.

Dne 28. februara priobćio je službeni list „Wiener Zeitung“ previšenje ručno pisano od dne 25. t. mj. kojim se sazivlje carevinsko vijeće za dne 8. marča, da nastavi svoje sjednice. Na dnevnom redu prve sjednice nalazi se prvo čitanje zakona o novačenju kao najvažnijeg predmeta. Sudeć po pisanju českih listova česki zastupnici nastaviti će i u ovom za-

Izlazi svakog četvrtka o

pešak.
Netiskani dopisi se ne vraćaju
„epodpisani ne tiskaju, a
nefrankirani ne primaju.“
Predplata za poštarnom stoji
10 K u obće, } na godinu
5 K za sjajake }
ili K 3—, odn. K 2-50 na }
pol godine

Izvan carevine više poštarina.
Plaća i utičaje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., koli u Puli, toliko izvan iste.
Uredništvo i uprava nalazi se u „Tiskari J. Krmpotić i dr. c (Via Sessano), kamo treba se naslovljavati sva pisma i predplata.

sjedanju obstrukcija i tako, neima nade, da bi bio ovaj zakon riješen redovitim putem. Redovitom dnevnom redu stoji na putu prešni predlozi, kojih imade već sada ogroman broj od 141.

Zadnja sjednica carevinskoga vijeća bila je dne 10. decembra 1903 te je zasjedanje prekinuto zbog zasjedanja delegacija. Tako je bilo carevinsko vijeće zatvoreno za 75 dana.

Poluslužbeni listovi nagadaju, da će viđeniji članovi parlamenta na početku ovog zasjedanja još jednom pokušati nebi li ikako došlo do sporazumjenja između zastupnika českega naroda i vlade. Dvojimo, da će im taj mučan posao uspjeti, jer su česki zastupnici do skrajnosti ogorčeni proti sadašnjoj vladi, za koju drže punim pravom, da je kriva svim nevoljama českega naroda.

U ponedjeljak bijaše u Beču u audienciji kod ministra predsjednika deputacija talijanskih zastupnika iz Primorja i Tirola, koju je predvodio trčanski načelnik dr. Sandrinelli i koja je imala dokazati ministru, da se može pitanje talijanskoga sveučilišta povoljno rješiti samo tada ako se ono ustroji u gradu Trstu. Deputacija bijaše doduše kod dr. Koerbera, nu čini se, da ga nije osvjedočila o potrebi ustrojenja talijanskoga sveučilišta u gradu Trstu. Bečki bo najnoviji listovi pišu, da će vlada ustrojiti pravničku fakultetu u južnom Tirolu.

Prije talijanske deputacije primio je ministar-predsjednik i hrvatsko-slovensku deputaciju iz Istre, Trsta i Gorické, koja mu je predala spomenicu o školskih potrebah Hrvata i Slovenaca rečenih pokrajinah. O toj deputaciji izvjestit ćemo pobliže u budućem broju.

Hrvatski listovi Dalmacije pišu sve to zešće proti vladi, koja im šalje u Dalmaciju sve to više njemačkih činovnika. Ti tudjinci nesamo da nepoznavaju jezik ni običaje hrvatskega naroda među kojim kane udobno živiti, već otmilju kruh domaćim sinovima, koji će morati seliti iz domovine radi korice kruha.

Bugarska.

Iz Carigrada javljaju, da su sjednice povjerenstva za ustrojstvo oružništva u Macedoniji svršile dne 24. februara o. g. i da je izradjen pravilnik sastojeci od 268 paragrafa. Taj pravilnik poslat će se na odobrenje veleavlastim. Glede nošnje oružnikah nije jošte ništa stalna odlučeno. Turska vlada zahtjeva, da svi oružnici nose odjelje turskih oružnika, nu vlasti se tomu opiru tražeći, da oružnici nose odjelje onoga naroda kojemu pripadaju.

Posljednje vrijeme poboljšali su se odnošaji izmedju knezevine Bugarске i turske vlade. Turska vlada da se nebi protivila, da se proglasi knez Ferdinand bugarskim kraljem kad bi to pristale ostale veleavlasti. Agent Nacević vodi sada u Carigradu pregovore sa turskom vladom o tom, kako bi se povratile bugarski hje-gunci u Macedoniju i o pomilovanju onih, koji bijahu zapleteni u posljednjem ustanku.

Obzirom na rat u istočnoj Aziji pišu nekoji neodvisni srbski listovi, da je nuž-

dno približenje Srbije i Bugarskoj pošto je budućnost Srbije i Bugarske zadržata neprozirnom koprenom.

Rusija

Posljednjeg čedna bijahu potučeni Japanci na moru nedaleko Port-Artura. Oni su kanili opet kriomice i potajno zadati ruskim vojnim ladjam težkih rana, nužni na vrijeme upozorene na pogibelji vratiliše Japancem silo za ognjilo. Tim povodom potonule su četiri japanske ladje dočim bijaše drugih znatno oštećenih. Japancem je još uvijek glavni cilj zauzeće luke i tvrđave Port-Artur, koju će Rusi braniti do zadnje kapi krvi. Japanci nastoje za sada sa strane mora oslabiti rusku pomorsku snagu, a kasnije, bude li im moguće navaliti istodobno s mora i s kopna na tu važnu tvrđvu.

Ruski car imenovao je glavnim zapovjednikom svojih četa u istočnoj Aziji bivšeg ministra rata Kuropatkina, koji će se podati za koji dan na svoje mjesto. Ruska vlada šalje veliko mnoštvo svojih četa po sibirskoj željeznici na daleki iztok i dok nebudu te čete na svojem mjestu teško da će se vrhovno zapovjedništvo upustiti u odlučnu bitku sa Japanci na kopnu.

Povodom rusko-japanskog rata razdijelile se razni narodi u dva tabora i. j. jedni za Ruse a drugi za Japance. Za prve su odlučno osim slavenskih naroda i ruski saveznici Francezi, dočim su za Japance u prvom redu Englezi, pak Niemci, Talijani, Madjari, Židovi itd. Za sreću ruskog oružja izvjavise se svi slavenski narodi tko toplije, tko hladnije, te je vrlo utješljivo, što se je i ovom prilikom pokazalo, da krv nije voda i što su razna slavenska plemena odlučno na strani silnog svog zaštitnika.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru.

Franina i Jurina.

Fr. Ča da mrcanski deligat nezna hrvatski?

Jur. Bilo bi za nas bolje da nezna!

Fr. Al bi vero redku kašu sreba.

Jur. Ter nemerita ni takovu kad hita pod noge naš i svoj zajik.

Jur. Kade si ovoliko vremena bil da te nigdere nisam mogio videt.

Fr. Za ti pravo povedat bil sam na porošine, videt ili je tamo još naša postava od nošnjeg, pa sam vidi ljudi obućenih u sljafde da bi se i mrtav človek nasmijal i narugal.

Jur. Ča si to vraga vide, povej mi no?

Fr. Poveda bil ti ali verova mi nebiš ač ti si neverni Toma.

Jur. No da čujemo čagod.

Fr. Nedeljom prid pustom: bil sam na nuli u Poreču, sam čeka vabor i sam vidi tri iz Bačevanskoga komuna ki su bili odpravni da gredu za svidoke na okružni sud u Rovinj, i bili su ubučeni dva u mantelinah a jedan bez nje.

Jur. Povejmi po imeni i pridjevku ki ljudi su to bili.

Fr. Za ti pravo reć ne poznam ako ne jenoga, to jest Zvanu Jovanetovoga iz sela Radovani, koj je bio bez manteline i njegov otac sporadi da njegov sin kumpari s temi drugimi je pošla Kamalidu da mu ju posudi.

Jur. Vidiš, vidiš, ka moda je na svit došla.

Fr. Da ti povedan kako talijanski se fočaju-predikat biš se bolje nasmijal.

Jur. Povej mi brzo, ač iman silu, da njim se nasmijem kada budem ih vidiil na plesu Višnjanskom kad plesu prez siljari kako da su tobože u crkvi.

Fr. Justo tako govoru slušaj dobro, kada gredu kamo svojima vozi, govoru jedan drugomu: Čo šta intento ke no naši qualke imboće.

Jur. Ala ti si pasija noga, sagdere nos zabodeš kako i vrag rep.

Fr. S bogom, mi je poč, Bog s tobom Jure dobar put.

Fr. I ele — il — i ele — il!

Jur. Ča ti je to Frane ale si pomunjenel?

Fr. Nisan ne lego sam bio tamo na početku Dalmacije pak sam čuja po ulicah tako decu slabikati.

Jur. Ča nimaju školi, da po ulicah slabikaju?

Fr. Imaju imaju, nego da imoju sada na komune „II“ mesto podeštada.

Jur. Pak kako njim gredu sada posli?

Fr. Svejedno; boj da on drugi ima i sada kako i prvo vavik prvo rić.

Jur. To pak nebi smelo biti tako!

Fr. A ja! ki more, more. Pak ne samo to nego se je počea i va ženski posil mešat.

Jur. Po Jurica, ča mu nemore ki brageši sprasit.

Fr. On to vajda i čeka, ač da su mu se na vijaju iz Starograda do Raba jako naprašile.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Podružnica Družbe sv. Cirila i Metoda u Pull, imala je prošle nedjelje u 11 ura jutro u prostorijah Čitaonice redovitu glavnu skupštinu.

Rav. Podružnice odv. dr. Zucco n pozdravio je prisutne i izvjavio nadu, da će ove godine počti još bolje.

Tajnik rav. učitelj Jelašić protičao je liepo sastavljeno izvješće o djelovanju u prošloj godini, spomenuv osobito zahvalu što je bila dana u korist Podružnice i svečanost božićnoga drveca. Pohvalio je gospodje i gospodjice, koje su pozhrovno sabirale darove i naznačio poimence koliko su koje sabrale same ili više njih skupa.

Blagajnik Stihović poslovođa Posujilnice, izkazao je za tim obračun, koj daje ukupni prihod Podružnice u godini 1903. K 1563-73, a razhod 629-87, tako da je ostalo K 933-85, pribrojiv te k onim što ostajahu koncem 1902., ima se liepa svotica K. 2316-90 uložena u Ist. Posujilnicu u Pulli.

Na predlog člana g. L. Kriza potvrđjena je ista uprava Podružnice i za 1904. — Na predlog člana g. dr. Laginje povjeren je upravi posao gradnje jedne školske prostorije u Vinkuranu, sa ovlaštenjem, da se uz privolu ravnateljstva Družbe porabi u tu svrhu što ima Podružnica u Pulli i dalje, do potrebe, sve do najviše iznosa od 4000 K.

Izabrani su za odaslanike na glavnu skupštinu Družbe četiri člana.

Zar neće da prestane ova anomalijska? U dva navrata osvrnuli smo se ove godine u našem listu i oštrije i blaže na postupak c. k. kot. suda u Pulli u pogledu hrvatskoga jezika sa strane c. kr. sudb. pristava Laurencih-a. Pustili smo ovoga gospodina od onda na miru držec, da će više sudbene oblasti — c. k. okružni sud u Rovinju ili više zemaljsko sudište u Trstu — odrediti shodno, da gospodin pristav Laurencih nama ne sudi, jer ne razumije niti rieči hrvatski. Znamo tvrdo, da taj gospodin još uvijek sjedi u istoj sekciji i presudjuje nama Hrvatima na naše tužbe tako, da on nas niti naše pritužbe nimalo ne razumije. Da se ovdje

skrajnoj bezobzirnosti viših sudbenih oblasti dije prosvjetljeni ljudi, pitamo mi, dokle će to trajati i dokle će dopustiti da naša strpljivost i slavenska blaga čiti ne dodje do vrha?

Zahtjevamo najodlučnije da ova anomalija, nedostojna sudbenih oblasti i svetle božice pravde, jednom za uvijek prestane i sudac Laurencich, nespošoban sa svim i da nama Hrvatima po savjesti pravdu kroji, bude maknut sa ovoga časnoga mjesta i postavljen na to mjesto sudac, koji će nas razumjeti i pravdedo nama Hrvatima kao i talijanima sudiiti. Zar je naš narod marva, da je radi jednoga nespošobna čovjeka ovako poniživan i zastapavljan u svojim svetim pravima ljudskoga poštenja i morala. Ako gg. na tribunalu i Apelu u Istri ne imaju mjesta za Laurencicha, jer ovdje nespošoban a po tom suvišan, eno Tirola, neka ide tamo sanjati i uživati medju svoje patrijote, a mi nećemo nikada dopustiti, upamtite dobro, da radi jednog ovakog čovjeka trpi i ponizuje se ugled i čast hrvatskoga naroda i jezika.

Dalmatinski Skup u Pull. Dne 21. pr. mj. obdržavao je Dalmatinski Skup svoju prvu konstitutirajuću glavnu skupštinu. Uz sve poteškoće i intrigue sa strane nekih zavidenih a i zalupanih t. zv. tolomaša a la Stein e kompanija bella uspjelo je svijestnom značaju pokretati konstituirati se kako sliedi: Predsjednik Ante Tranšić; podpredsjednik Vicko Despatović; tajnik Stjepan Čabrić; blagajnik Aleksandar Alunić; odbornici: Marin Mihovilović, Videka Ivan, Kočić Toma, Rađević Jakov, Romanić Dmitar, Ninčević Spiro; odborski zamjenici: Niko Mardešić, Jakov Skračin, Lucijan Madineo; revizori: Antoin Alžić i Mijo Zagoreo. — Veselimo se druztvu te želimo, da uz sav jal i zavist puljskog Žurnaleta i poznatog talijanskog trublice „Popolo Istriano“ napreduje bok uz bok uz naša već obstojeća društva „Čitaonice“ i „Sokola“ na čast i diku imena i jezika hrvatskoga, a da članovi budu i izvan kuće dostojni imena koljevke Hrvatsva Dalmacije. Samo napred pod hrvatskim barjakom!

Nova cesta. U nedjelju bijaše predana prometnu nova ili proširena cesta, koja vodi iz Pale u predgrađe Sijana. Cesta je ravna i široka.

Štrajk kočijaša u Pull. U subotu na večer dne 27. prošlog mjeseca zaključiliše kočijaši da će u nedjelju početi štrajkovati s razloga, što im je obćinako poglavarstvo oduzelo dosadašnja stajališta kočija po ulicama, a odredilo jim takova i na takovim udaljenim i nepristupnim mjestima grada, da je svaki, tko nije jaslar našega municipija, morao odobriti ovaj korak kočijaša, i zato što se je ova odredba protivila zaključku društva kočijaša stvorenim na skupštini od 3. novembra 1903. Nakon pregovora s načelnikom te s političkom oblasti i intervencijom ove obćinskog glavarstvo napokon je u ponedjeljak poslie podne povuklo svoju odredbu i dozvolilo kočijašima dosadašnja njihova stajališta, na što je istu večer prestao štrajk.

Iz Barbana pišu nam 25. pr. mj. Javljamo Vam g. uredniče nekoje malenkosti iz ove obćine, koje bi mogle zanimati i dalnje Vaše krugove. Najprije pozakati ču Vam kako daleko može zavesti čovjeka strast i zasliepljenost — ta grda svojstva neplemenitih stvorova.

Prošloga mjeseca jenara poslala je uprava naše obćine na sve bližnje obćine i podobćine jedan „drazbeni oglas“ za obćinsku potrošarinu za god. 1904. Tim oglasom zamoljene su upravne obćine i podobćine, da izvole svomu obćinstvu oglasiti, da će se dne 11. / 11. držiti javna čazba u Rakkju za obćinsku potrošarinu za god. 1904. za podobćinu Rakkaj. Taj „drazbeni oglas“ priobćen je, kako je naravski, u službenom jeziku one obćine, t. j. u hrvatskom jeziku. Pa što mislite,

što se je dogodilo s tim neudžnim og som u jednoj susjednoj podobćini? I čujte, — pak se križajte!

Zupan ili delegat Marčane vratio taj oglas, jer da obćinska delegacija Marčani nerazumije slavenski jezi

U selu Marčani, u čisto hrvatsk selu, da ne pozna obćinski zupan je svoga puka ili svojih obćinara!! Jeste to znali dični naši Marčanci?

Ali da znate kakav je vaš „delig“ Talijan i kako poznaje temeljito i dubo talijanski jezik, probućujemo vam eto n govo talijansko tobož pismo kojim vra obćini Barban nezin „drazbeni ogla: Evo vam na znanje i ravnanje to g sovitio talijansko pismo:

Presli 6/2/904.

Siritorna

Alla

Podestaria

Barbana

Da sottascritta Delegazione Comuna

Nula se Capise lingua slava Dalla Deg

zione Comunale

Al Delegato

Chialich

Sada znate da nima ovakvog Taljana ni u Rimu kao što je Vas „sijo deligat“.

Talijanska gospoda u Vodjanu i Pull mogu se ponositi što je u Marčau ovako duboke korene zahvatio njihoj jezik i što imadu u Marčani svoga muž koji širi na ovaj način njihovu tobožaj kulturu.

Našim Marčancem preporučamo, d si izaberu drugi put zupana, koji bud znao pošteno napisati par rieči talijanski — ako već neće da biraju svoga čovjeka koji znaed hrvatski i koji se služi tin jezikom.

U našoj se obćini govorka, da č zlosretna „Lega“ graditi u Rakkju svoj školu, da tamošnjaju našu dječicu otudj našem milom jeziku i narodu. Dobra je da smo i na to upozoreni, jer ćemo se znati ravnati i na ovaj pripraviti!

Imali bismo Vam javiti i jednu radostnu viest koja se tiče našeg narodnog školstva u ovoj obćini, ali pošto nije jošie dozriela, puštamo ju radje za drugi put.

Uzgoj i kultura. Dne 24. pr. mj. vozio sam se sa jednim prijateljem kroz Sisan. U samom Sisanu smo laganije prozlagili, kad najednom tri dječaka stupe blizu nas i pozdrave nas sa „drek vam budi“. Dječaci moraju biti od 10—12 godina dakle učinice pučke škole. Ja i moj drug smo se začudili, čuvši takav pozdrav od tih malih talijančića i to u hrvatskom jeziku. Čudan uzgoj mora davati takvoj djeci sisanska crkva i škola.

Moral učite gospoda a ne puk trovati da viče Viva Istria italiana.

Mislim sam u sebi, što će reći raditi proti naravi! Sisan je naseljen od samih Hrvata Barbanaca, Labinjana i Bezjaka. Dakle izuzev tri četiri obitelji talijanske, sve naš narod. U crkvi pako i školi vraga, izključivo talijanski jezik na što se strogo i pazi. Dragi naši susjedi, u našim selima, nema takove kulture. Vi se njom dičite. Neka vam bude, kad od vas mjesto ljude uzgajaju živine!

Iz učiteljskih krugova. U puljskom kotaru imade devet hrvatskih pučkih škola i jedna hrv.-talij. (u Pomeru) i na ovima služi 10 učitelja i to 8 definitivnih koji plaćaju za škol. knjižnicu nešto oko 13—15 forinta na godinu. Kotarska skol. knjižnica imade pako samo 68 hrvatskih knjiga a to većinom kupljene u prošla vremena, od novijih pako niti jedne. Zalostno je ali istinito da bi bio ikada koji hrv. učitelj na konferencijama zahtjevao da se nabavi i kakva hrvatska knjiga, zašto plaćamo svakog mjeseca 25 h (barem ja koji ovo pišem).

Nastavak u prillogu.

Nebi li dobro bilo da se ovaj naš novac što pustamo za kot. skol. knjižnicu potroši za knjige Matice Hrvatske, Pedagog. zborna, Druž. sv. Jeronima itd.

Ako se do buduće konferencije ništa u tom ne pokrene onda mora se čuti i naš glas i zahijevati da se naš novac troši za nas.

Pišu nam iz Krnice. Liepo doista mjesto ali kakva duševna žalost ili mlohavost u njemu!

Sve sami Hrvati u benevrekama osim jedne krnjeke obitelji i jedne naše odpadničke pa isto ovdje sve talijanci, i Skabići, Burski, Pekići i Vlačići, sve ti je to brate talijansko! Na čelu pako talijanski stoji skoro propala obitelj Mandušić i onaj koji bi morao narodu prednjačiti u ljubavi do svoga jezika (popkrnički Don Demeter Čurković rodom iz Arbanasa kod Zadra).

Ja neznam kakov ponos imaju oni dalmatinski popovi što dolaze u Istru. Svi osim častne iznimke su talijanski. Čovjek učen, duhovni pastir pak ima stado kazati ali primjer.

Mjesto ustrajati čitaonice, posujilnice, konsumna društva, ova gospoda vole naš narod odnarodivati.

Sve u kotari vodnjanskome se budi: Filipanci, Roverci, Marčanci to je sve u narodnom kotu pak i ista sela što spadaju pod Krnicu su „gnjezda sokolova“, kao: eno u Segotićima narodne junake Šumberca i Ciliću u Pavličinima staroga barba Ivo Diminčića i Buica-Cinkvantinca; pa Varuški i Peruški su ljudi.

Samo Krnica spava. A zašto spava? Jer nema tko da ju probudi.

Ljudi božji prenite se! Vi mladji Krnitani stavite se na noge i izbavite taj narod, učite ga neka ljubi svoj materinski jezik, neka odbaci talijanstinu i neka se uvjeri da nije dušan govoriti „bon zorno“ ni reći svakom gladuhu „sjor“.

Ti jezikom svojim zbori, Statkim glasom materinim.

Što je odlučila „Lega“ otvoriti u Rakuju školu ide zasloga njihovog dušobrižnika Don Antonia Nicolichia iz Kastela u Dalmaciji, koji je učinio molbu i nagovarao ljude da se potpisu. Harni Rakujski moraju mu postaviti spomenik radi toga.

Obuka u talijanskim školama med hrvatskim pukom: Evo kako piše jedna djevojčica iz Šišana:

Ca risi ma Cogina „Joti facia Sapere che seri trovo unbonsta edel tu Mari io ti facio Sape che vani pocho tempo Seve da re Mo innal tura s chri vi me cho me che ti cheti sta di salute. Nomiri ma ne al tro che di Salute tarte ti el tuo Mari ela tua Mama chonta La familia

A Lla Si gnorina Maria ecc.

Barba Marko Sirmotić, valunski delegat ovako piše uredovne svjedočbe: Certificato

che N. N. fu Gergorio puo vendere con un caro faseti e moreli dal suo poeta (poprietà) e valevole per tre mesi.

Tako naš narod uče knižuri uz protekciju vlade. Zivila Austrija!

Pišu nam iz Kanfanara: Vi, a i svi čitatelji čete se zakuditi kad budu opazili i pročitali ovaj dopis iz Kanfanara, jer računaju kako da je to mjesto izpalo iz našeg političkog vidokrug; ali se u tomu mnogo varaju, jer premda je tu velik siromaštva i odpadnika, ipak imaju ljepi broj onih koji se uvijek bave narodnošću ovoga mjesta, te budno nastoje svim silama da osvijeste mnoge još drimajuće. Da bi mi preostajalo vremena, češće biste primali dopisa ovdav; ali nevoljan seljak moram se siliti da si veliku obitelj gorkim svojim žaljevima prehranim; a toga se samo u večer umoran mudim da sastavim par riječi o onomu, što

sam po danu čuo i doznao; pa to moram prepisati i dati popraviti i opet prepisati i onda tek odpremiti na Vaš omiljeni mi list. Mnogo me je zbog toga truda i vremena stajao ovaj dopis; ali ništa zato, sa svim tim neću odustati nikada da svim čitateljem predočim tužan i čemeran položaj našeg puka. Mnogomu bi se moglo pritužiti, da izjadam svoju gorku dušu, ali za sada samo nešto o svemu tomu, a u buduće će biti ravniji da čitatelji češće izvjestim o ovdješnjim prigodama. Otkad nam je otisao naš blage uspomene bivši kapelan, sve je ovdje zapošeno i zane-marano. Kad on još bio bivao među nama, oh kako su naša djeca bila dobro podučena u kršćanskom nauku; kako su nam pripovijedala, što strogo zahtjeva da se sva potanko znade što bi joj dao naučiti. Revno je polazio školu, samo da nije bio zapriječen.

A sada! Dragi Bože, kakvog nam kapelana poslaše! Ne samo da nezna ni riječi hrvatski, već nikako neće ni da uči ništa. Veoma često polazi nedolično društvo više puta ide u krčmu i u lov, samo naš jezik neče da nauči. Brzo će biti godina dana da je ovdje, a još nismo čuli ni riječi od njegove propovjedi, dapače još nije ni sposoban da izpovijeda ovdješnji puk. Biakup nam ga je poslao da kazni nekakve naše pogreške, što ih mi nepoznamo. Ali kako ćemo se mi pod njim popraviti? Joše nam nije dao ni jednog dobrog primjera ni riječi ni djelom. Ovdješnje je mjesto veoma pokvareno te treba veoma revnih svećenika. S toga je prijašnji kapelan svakog četvrtka držao kršćanski nauk u crkvi, te tamo nadopunjavao što nije mogao u školi. A danas svećenici ne polaze ni škole, ni u drže kršćanskog nauka u crkvi; u toj su stvari veoma nemarni. Isti župe-upravitelj, koji bi morao kapelanu prednjačiti i opomenuti ga kad zanemari svoje dužnosti, skoro nikada neide u hrvatsku školu, da podučava našu nevolju i zapuštenu djecu, da paralizira toliko zlo i pokvareno što se po mjestu širi. A ipak veoma točno polazi „Leginu školu“ u Sostićih t. j. svaki tjedan dva puta, i ne manjka nikada; boji se da ne bi Rovinjei donzali. Dragi Bože, kako se i nekoliko svećenika da za-aliepitl novcem. Za par jedinih mjesecnih forinli, odnarodivaju cijeli narod u svom selu. Koji pošteni prosti seljak bi to učinio? Nitko za stalno. U mjesto da bi svećenstvo podučavalo djecu kako može razumjeti, i osvješćivalo ondješnji zavedeni puk, pridružuje se najlučim našim dušmanima, te ga još i ono udara i unesređuje. Zapušeća svoje druge svete dužnosti, da može pomagati „Legasem“ sljepiti naš narod. Ja neznam što on očekuje od Talijana da ga učine župnikom ili biakupom zajedno s Buzolčićem? Kako pripazi on da učiteljstvo vodi školsku djecu u crkvu na sv. misu svake nedjelje i svakog blagdana? Briga njega za sve drugo samo da ide u „Leginu školu“ to je njemu najveća i najsvetlija dužnost. Školska djeca su bila u crkvi samo 2 ili 3 puta ovoga polnočja; ali kad bi bila djeca Legine škole, u tomu bi bio najrevniji te bi strogo kaznio svakog dječaka koji bi manjkao. Narod koji je izgubio vjeru, propadne moralno i prodaje svoju narodnost. A tko je tomu kriv, da krudi većina slab glas ob ovom mjestu i da se tako često čuju pritužbe na sudu? i tko bi morao nastojati da to donekle popravi? A šta će meni to, moja je glavna dužnost ići u Leginu školu, i Bog. Oh! kako su rielki dalmatinski svećenici koji ostaju vjerni svojoj dužnosti i svomu narodu! Odavna ima ovdje neki drugi svećenik iz Dalmacije, koji čeka da mu se opredijeli mjesto službovanja. Da-leku mu kuća ovdav, ako misli sljediti nazore i postupak svoga uzgojitelja, a blago njemu ako bude vjeran svojim dužnostima svećenickim a s druge strane i ljubio svoj materinski jezik, a tuđi stovao; ali samo da ne šara kao nekajki,

koji se pred našim prvacima ističe čestiti rodoljub, a potajno ruje svašta proti nama.

Pazinski kotar:

Talijanstvo pazinskih gradjana. Mi smo opetovno u ovom listu pokazali kako si istarski Talijani ludo umišljaju, da je pazinako gradjanstvo talijanske krvi i talijanokog porekla i da je Pazin — grad čisto — talijanski grad, čemu nije u istinu laž. Čisto talijanska obitelji u gradu Pazinu možeš pobrojiti na prste jedne ruke, a ono nešto njihovih pristaša, je sve naša krv, sve sami naši narodni odpadnici. Novi dokaz za to pruža nam imenik onih pazinskih „Talijana“, koji su igrali glavnu ulogu kod posljednjeg plesa na korist društva „Lega Nazionale“. Evo tog dokaza.

Na plesu za odmoru pjevali su pjesmu, koju je izpjevala neka gospodična Dobrila: Za odmoru prodavale su razne darove na korist društva gospodične: Dobrila, Ivancić, Matić, Ujčić itd. Darove su društvu podarili „talijanski“ gradjani Drndić, A. Gržetić, Ivić, Godina, I. Gržetić, Mrak, Princ, Grbec, Mičan, Gabrielić, Ivancić, Ujčić itd.

Svi ovi gradjani, nama i lično poznati, jesu najvjedniji članovi talijanske stranke u Pazinu, ali koliko je talijanske krvi u njihovim žilama, teško da znaju ni sami. Mnogim od njih nisu ni roditelji ni znali talijanski, a da i negovorimo o njihovih djedovih i babah. Ali oni su ipak danas glavni stupovi talijanstva u gradu Pazinu. Ala je morao slavni Dante mirko gledati i još više objesiti svoj nos kad je one večeri sa uzvišenog mjesta u dvorani motrio te stupove talijanstva grada Pazina!!

Porečki kotar:

„Is Laza — obična Motovna pišu nam 20. pr. mj. Javljam Vam, g. uredniče lužnu viest, da smo izgubili dne 15. o. mj. dobra oca obitelji, vjerna prijatelja i čestita rodoljuba Ivana Balačica, koga nam ugrabi nemila smrt u 60 godini njegova života. Viečni mu pokoj! Da proslavimo uspomenu milog pokojnika sa-brali smo na dan njegova pogreba za „Družbu sv. Cirila i Metoda“ 5 kruna dočim je tomu dodao pokojnikov sin Ivan 2 kruna.

Mjesto plesa zbog smrti vriednog Ivana darovale u istu svrhu: Josip Božić-Vicko, Ante Božić-Vicko, Vinko Božić pok. Petra — svaki po 1 krunu; Petar Božić pok. Petra sa suprugom i djecom kruna; 2-40; Benedikt Bon Petrov 1 K, Petar Bertoša Petrov 1 K, Ante Bertoša pok: Ivana 1 K, Matko Fero pok. Ivana 1 kruna.

Zadnji dan mesopusta od male igre kod Vinka Božića, neki više neki manje K 1-70 para.

Zadnju nedjelju mesopusta od igre Josip Božić sa čestitim mladici sela Laze K 2-91 para; ukupno 22 K 1 para.

Zivili naši sviestni stanovnici Laza. (Novac primio je naš glavni suradnik i poslao ravnateljstvu „Družbe.“ Op. ured.)

Voloski kotar:

Iz Opatije dne 28. febrara. Poslie velikih i čestih kiša nastalo je liepše vrijeme, inače prilično hladno. Gostova je velik broj. Ima jih već sada preko 2000. Lanjske zime bilo jih je najviše broj istodobno — nješto preko 2200. Ljetos bit će stalno taj broj nadmašen, osobito o Uskrsu, kad jih biva najviše. Jučer na večer pripisje je Švedsko-Norveški kralj Oskar, dočim je njegova supruga kraljica Sofija ovdje već par tjedana. Prigodom njegova dolazka okitilo se je Voloski i Opatija svakovakim zastavami. Sinoć bila je uz cestu sveobća rasvjeta. Na Matuljah dočekać je kralja kot. kapetan pl. Manussi u ime oblasti i dr. Glax u ime lječilištnoga odbora: Bilo je i ljudi radoznalih. Čekao-nica bila je liepo ukrašena. Kralj se je na

sve strane prijazno klanjao, i pozdravljao, odnosno odzdravljao. Pratio mu je dosta velika. Provezav se kroz Volosko, razsvietljeno i zastavami ukličeno, te Opatijom, još jače osvjetljenom i okičenom, zaustavio se je pred Stefanijom, gdje su se spuštali umjetni ognji i gdje se je gudila pjesma Švedskoga kralja. Velika množina ljudi pozdravljala ga je najvećma sa „živio“. Tako koji „hoch“ se je čuo, i ništa drugo. Tako i kod slavluka: čuo se je skoro izključivo „živio“. Kralj se je odvezao u Villa Jeanetta, koja se nalazi u Veprinac-kog obćini. Kralj Oskar je dobro ugojen liep starac, i čini na sve jako prijazan ulisak. Na stalno se drži da će cesar i kralj Franjo Josip posjetiti u Opatiji švedsko-norveški kraljevski par; misli se čak da će i on ostali orđje na oporavljenje par tjedana. Taj visoki posjet, kao onaj njemačkoga carskoga para godine 1896., privlači će stalno i drugih mnogo i visokih gostova.

Hotel, restaurant i kavana na Voloskom. Kako smo to već javili sagradili su rodoljubi na Voloskom „Narodni Dom“, u kojem su otvorili Hótel sa restaurantom i kavanom. Da je bilo skrajnje vrijeme da se u Voloskom otvori jedan hotel, dokazuje to, što nijedan stranac kad bi došao na Volosko nebi imao gdje da prespava. Zato i zaslužuju svaku hvala naši rodoljubi tamo, koji su se svojski zauzeli, da Volosko, u tom pogledu ne zaostane za drugim mjestima. Preporučamo dakle svim Hrvatima, da u svakoj prigodi podupru svojim posjetom i taj podhvat, koji je na diku gospodskoj Voloskoj. Hótel s restaurantom i kavanom preuzeo je gosp. Ludovik Masaryk, koji je vriedan svake preporuke, jer smo stalni da će u svakom pogledu nastojati da zadovolji obćinstvo.

Izbori u Mešecicah. Izbori za novo obćinsko zastupstvo u ovoj obćini obavili se sa dne 9. i 0. ožujka i to: III. ujetu bira u utorak, dne 8. ožujka, od 8 ur napried; II. tielo bira u sriedu, dne 9. ožujka, od 8 ur do podna; I. tielo isto u sriedu od 1 ure napried. — Do sada imala je naša narodna stranka u zastupstvu manjinu t. j. samo 8 zastupnika iz Ivog tiela a sada kako stvari stoje reć bi, da će biti bolje. Preporučamo našim ljudem, da nijedan ne ostane doma, nego neka svi dođju na izbor i ovrše svoju svetu dužnost.

Iz Vodica u Cičariji pišu nam dne 19. o. mj. Volji božjoj se htjelo, da nam uzme našega miloga župnika vel. g. Jurka Dožana, dne 14. p. m. u 4 s. u jutro. Akoprem je bio bolestan više vremena, ipak nije bio nikada toliko, da bi bio morao ostati u postelji. Četiri dana prije smrti još je misio te ovršivao sve svoje svećeničke dužnosti, kad ga na jedanput ugrabi nemila smrt. Spremao se je, kako će dati oltare svoje župne crkve popraviti, kako će kip bl. Dj. M. od Lurda postaviti, kako uvesti časćenje presv. Tiela, nu volja božja htjede drugije; umro je, prije nego je izvršio svoje nacre, u rukah svoga najboljega prijatelja svećenika. A narod roni iskrene suze za svojim dobrim duhovnim ocem.

I Hrušica, kamo je došao dne 10. decembra 1885. u prvu službu, i Mošćenice pune su hvalne toga vjernoga dušobrižnika. Pak u Vodich, gdje je kao župnik djelovao 15 godina, tko ne bi htio potvrditi, da je njega baš neugasiva želja za spas njemu izručenih dušah tjerala u preranu smrt? 42 godine imao je svršiti sada u aprilu! Neumoran bio je u izpoviedaonici, i to ne samo, da je svoje izpoviedavao po cele dane, već je pružio često pomoć i drugim svećenicima. Da, danah, kad ga nemože više nijedna hvala uzoholiti, nijedno karanje poniziti, mogu govoriti rieči: „... explevit multos annos.“ Koja božićna ili vazmenska izpovjed je prošla, da nije pomogao u Hrušici, na Munah, Golcu, u Lanjscu i Brestu? Oduševljen je bio za navješćivanje rieči

božje. Nije bilo crkvenog slavlja sv. Kancijana u Lanišću, sv. Roka u Klenovščaku, sv. Lucije u Trsteniku, sv. Antuna u Brestu, da ne bi on pomogao, bilo i po najgorem vremenu. Veoma skrban za svoje bolesnike i siromaha, bio je uvijek sa sobom strog, napram drugima blag i strpljiv. Primao je rado i izpubljnoga sina, i Mariju Magdalenu, Nikodema i Martu; za svakoga je imao dobar savjet, te ga stavio na pravi put. Njegov život pun je milosrđa. — Četiri su tomu godine, što je naš pokojni župnik u tamnoj noći mjeseca jenara koracao od željezničke postaje Podgorje do Vodice. Na putu nađe u snježnoj zameti čovjeka. Digne ga na pol mrtvoga. Otkare ga sniegom, stavi na ramena te nosi — on slabiji — ležko čovječje tielo više od ure daleko u Vodice. Time spasio je život mužu, koji živi još danas, oteu obilate obitelji, a pogubio je sebe; pluća mu se počela sušiti, dok mu se nijesu posušila . . .

Nadamo se, da su o njemu istinite riječi sv. Jeronima, koji govori, da dušu milosrdnoga čovjeka ni nebeski čuvari ne pitaju, kamo da ide!

Nadošao je dan pogreba. Sa svih strana dolazili su svjedoci: tamo od Hrušice, Brčuda, Starade, Progarja, Muna, Slivoja, Podgrada, Podgorja, Lanišća, Golca i Bresta, učitelji iz Brčuda i Muna, a naroda mnoštvo, akoprem je snieg naletavao i obećavao pravi zimski dan u našoj Čičariji. Sve je bijelo za zadnji put pozdraviti svoga prijatelja i dobročinitelja. Misa se je redila za misom; svćenstvo je ovršivalo molitve, a narod plakao, osobito onda, kad ga je veleč. gosp. dekan Ante Rogač krepkim i jezgrovitim riječima sjećao velike ljubavi pokojnoga župnika do Boga i iskrnjega.

Pogreb je bio vrlo krasan. Tu glasno jecanje . . . tamo molitva krunice. Sve je izkazivalo zahvalu, napram pokojniku, o kojoj su također izvanjskim načinom svjedočili krasni vijenci darovani od župljana sela Vodice, Dane i Jelovice.

Još malo i zemlja je zagrнула nezaboravnog župnika uz teški uzdoh naroda: Otče, hudi volja Tvoja!

Da, putaj miljeniče naš, kad je takova volja Gospodinova. Tvoja vjernost u službi, pravednost i milosrdje neka dide Tvoju dušu u kraljevstvo, božjem, a suze za hvalnosti i molitve naše neka Ti budu stalnim odvjetnikom pred prijestoljem pravednoga sudca.

Lošinjski kotar:

† Luka Vitezlić. Kako jur javismo, obavio se je sprovod ovog pokojnika dne 18. pr. mj. u Vrbniku. Kako je pokojnik bio objubljen i štovan u svom mjestu, dokazao je imponantno sprovod, pri kojem je čitav grad prisustvovao. Sve mjestne oblasti, obćina, škole, žandarmerija, finančija, podružnica družbe muska i ženska, sve pobožne bratovštine — upravo sve što je boljega i vidjenijega u mjestu, izkazalo je posebnu počast ovomu najstarijemu članu Vitezića. Pokopan je na groblju haš na onom istom mjestu, gdje su prije 67 godina postavili smrtno ostanke njegovog pokojnog oca. Na grob bil je mu postavljena kamena ploča naručena iz Trsta. Pokojnik se je sjetio na samrti i siromaha svog rodnog mjesta, ostavivši 100 K da se podieli istim, a 60—70 for. za svieće, koje su nosili na sprovodu. — Plemenitom pokojniku ponovno kličemo: Pokoj vječni daruj mu gospodi!

Veselite se creski kopač! Veselite se jednom i Vi, koji služite koricu kruha u potu vašeg poštenog obraza — jer su Vaše obćinske blagajne i kase prepune novca. Vaša gospoda, Vaša vlastela, Vaši „sijori“ neznaju već kamo s obćinskim novcem, neznaju kamo s Vašimi žuljevima, pak ih bacaju na pune pregršti van iz kase. Da, da prijatelji kopači, koji neimate više puta ni za kilo soli ili kruha; hajite na obćinu, pak pitajte gospodu kako su

mogli dali ono 200 kruva vaših žuljeva talijanskomu političkomu društvu, od kojega neimate nikakve koristi, već to što ono radi na škodu i propast vas i svega našega naroda.

Iz Lošinja. Košto vam je jur znano otvorila se je ovdje danom 25. siječnja toli željkovana škola naše zaslužne družbe sv. Cirila i Metoda. Djece najavilo se do 50, ali nam naše mudre škol. oblasti ograničiše broj polaznika na ciglih 30; navedši, da su nam škol. prostorije prepljene — uvidiše, da se je naše ljudstvo zabrinulo za svoju djecu, pa ih to badnuo u srce neniti. — Ljudstvo je grunlo našoj školi pa bi bio broj djece visoko narasao, a to im nije nimalo po čudi, pa udri nek se kraji narodna grana. — Mi se međjuto ne plašimo njihove strahovlade već vičemo složno, glasovito: „od vidova gospodo!“ — Danom 14. i. mj. uskrnjula je naša „Podružnica sv. Cir. i. Metoda“. Tri su debele godine od kako je snižavala naš pravdnika. — Napomenuto, dana u 7 1/2 sata na večer otvorio je skupštinu liepim pozdravnim govorom naš zastupnik gosp. Šimo Kv. Kozulić. Iza njega uze riječ mjestni družbin učitelj razloživ ljudstvu, što se je natrpalo u „prostorijama hrv. družba „Zora“, važnost i zadaću naše Družbe i Podružnica. Već tom prigodom prijavio se je liepi broj članova a naša je želja i nada, da će se taj broj doskora podvostručiti, stalno i utemeljeno.

U odbor bijalu izabrana sljedeća gospoda:

Pretsjednik: Šimo Kv. Kozulić, zast. nar. Zamjenik: Antun Martinolić, Tajnik: Josip A. Kraljić učitelj. Blagajnik: Ivo Lovrić c. kr. umir. pedč. Zamjenik: Josip Vidulić.

Delegatima na glavnu godiš. skupštinu Družbe bijahu izabrani: gosp. Šimo Kv. Kozulić i gospodin Ivo Lovrić. — Iste večeri unišlo je od same tombole, što se izigrala na korist Podružnice preko 70 K.

Čujem da će k nam policoem ožjuka novoizabrani župnik dr. Klement Bonifačić. Rek bi da je to za naše din-dušmane neizlječiva rana, gorka pilula što im ju valja progutati. — Mi se međjuto veselimo dolazku novog našeg župnika uz poklik: „dobro nam došao pastiru vriednit!“ — Za danas samo toliko, drugom zgodom imati ću pako, da štošta drugo razložim.

Trst.

Kancelistom kod pomorske vlade u Trstu imenovan bijaše slovenski rodoljub g. Ante Zorko.

Izvanredna skupština „Slavjanske čitalnice“ u Trstu, obdržavana bijaše prošloga petka sa jednom samo točkom dnevnoga reda t. j.: združjenje „Čitalnice sa „Dalmatinskim skupom.“ Nakon živalne rasprave bijaše prihvaćen predlog sa svimi glasovi, osim jednoga, da se „Čitalnica“ združi sa bratskim društvom „Dalmatinskim skupom“. Istotako bijahu prihvaćena preustrojena pravila za novo društvo, koje će se zvali „Slavjansko društvo.“ Koli prihvati predloga za združjenje toli prihvat novih pravila pozdraviše mnogobrojni skupštinari živalnim odobravanjem.

Razne primorske viesti.

Članom c. kr. kotarskoga školskoga vieća u Poreču imenovao je zemaljski odbor za Istru na mjesto odstupivšeg člana odvjetnika T. Sbiša, posjednika Angela Danelona.

Ministar trgovine barun Call u Lovranu. Austrijski ministar trgovine barun Call, koji je prošloga čedna prisustvovao u Trstu porinuću loydovog parobroda, koji nosi njegovo ime, pošao je kasnije u Lovran, gdje će ostati dugo vremena njegova obitelji.

Iz tršćansko-koparske biskupije. Dne 1. marča. ove godine bili će ustoličeni za župnika na Puzi veleč. g. Franjo Jurinčić rodom iz Kastva. Čestitamo novomu župniku i njegovim župljanom.

Zopnicki izpil položise prošlog čedna na biskupskom ordinarijatu u Trstu gg. Kuzimir Mandić, Ivan Zalokar te Josip Kranjčić. Čestitamo.

Novi član c. kr. školskog vieća za Istru. Cesaraska vlada imenovala je ravnatelja talijanske gimnazije, u Kopru g. Stjepana Stefani, članom c. kr. zem. školskog vieća za Istru dok traje rok sadašnjemu vieću. I tim se je pomnožio broj talijanskih članova onoga vieća!

Sjednica c. kr. zemaljskog školskog vieća za Istru. bijaše dne 18. o. mj. u Poreču pod predsjedništvom c. kr. namjestnika g. grofa Goessa.

Kada ćemo biti mi prvi? U jednom slovenskom listu čitamo, da će biti za slučaj, da podju austro-ugarsko četa u Macedoniju, gradacki vojni kor prvi, koji će tamo poći. Taj kor sačinjavaju vojnici Stajerske, Koruske, Kranjske i Primorja, dakle većinom Slovenci i Hrvati, i tako će sinovi našega naroda biti opet jednom prvi — kad bude u rat!

Protiv željezničkih tablica. U talijanskih listovih čitamo, da je vrhovno upravno sudiste u Beču odlučilo uzeti u razpravu prosvjede protiv slavenskim napisom na istarskoj željeznici Trst-Buje-Poreč. Ti prosvjedi da bijahu jurve prijavljeni c. k. ministarstvu željeznica za eventualni odgovor.

Mi nedvojimo nimalo o tom, da se mora koli ono sudiste toli ministarstvo izjaviti prosvjedom, jer su hrvatski ili slovenski napis svuda u Istri zakoniti.

Novinače (ova) po Istri bit će: Jelos u sljedeće dane: u Krku dne 17. i 18. marča; u Čresu 15. marča; u Lošinj 10. i 11. marča; u Poreču 7. i 8. marča; u Bijam 2. 3. i 4. marča; u Labinu 5. i 6. aprila; u Voloskom 8. 9. 11. i 12. aprila; u Kopru 22. 23. 25. 26. i 27. aprila; u Piranu 29. i 30. aprila; u Rovinju 28. marča; u Puli 21. 22. 23. 24. i 26. marča; u Buzetu 7. i 8. marča; u Pazinu 2. 3. 4. i 6. marča; u Podgradi 14. i 15. marča; u Motovunu 10. 11. i 12. marča.

Razne viesti.

† Dr. Ante Starčević. Na 28. veljače t. g. navršilo se je 8. godina što je za uvijek zaklopio svoje oči velikan hrvatskoga naroda dr. Ante Starčević. Zasluge njegove za hrvatski narod jesu neumrle, što je u svom političkom radu kao hrid nepomiješan stajao na temelju hrvatskoga državnoga prava te po tom i našu tužnu Istru uzeo u kolo zajedničke nam majke Hrvatske. S toga neumrlom velikanu i ovom prigodom uskliknimo: Slava i pokoj njegovoj duši!

Iz Rlikeo nam pišu, da je tamošnje hrvatske krugove teško razalostila tužna viest o smrti gdje. Pierine pl. Baričić, velečestite supruge hrvatskog kolovodje i prvaka velezaslužnog odvjetnika i narodnog zastupnika Erazna pl. Baričića. Hrvatskomu veteranu na Rieci, teško uciviljenomu g. Baričiću naše iskreno saučesće!

U Lurdu! Ko nije višekrat uzdisao, kako bi rado hodočastio u Lurd! Želja je opravdana, jer neoskrvljena Djevice i Majka Marija dijeli u tom kraju upravo izvanredne milosti.

Slovatelje prečiste Djevice pa upravo ljetos vuče srce na to mjesto. Jer se je upravo ovdje godine 1858. Ona prikazala kao Neoskrvljena Žučee i tu se upravo najbolje časti kao: „Kraljica bez istočnoga grieha začeta“.

Zato nakanismo u kolovozu ili u rujnu prirediti slovensko-hrvatsko hodočaće u Lurd. Nakanu su odobrili presv. nadbiskup goricki, knez-biskup ljubljanski i latvinski biskup tršćanski i kreki (Veglia); svaki će ga u svojoj biskupiji podupirati. Hodočaće trajat će 12 do 14 dana. Zauzvrat ćemo se u Milanu, Lyonu, Mar-

seillu, Parju i Moniali i Lurdu. U Lurdu ostali bismo za tri dana.

Za vožnju, za prenočište, vozove i trokratnu hranu na dan, plaćit će se za prvi razred po prilici 420 K, za drugi po prilici 342 K, za treći po prilici 255; upravo točno ne možemo sada odlučiti; no cijene svakako neće biti više od naznačenih. Ako nas se sakupi 200, imat ćemo svoj vlak; ako nas se oglasi 250, imat ćemo mnogo niže cijene. Ove cijene po prilici vrijede za put Ljubljana-Lurd i natrag. Ko bi lilio iz Maribora, Celja, Zidanoga mosta, sv. Petra, Nabrežine, Gorice, za onoga će se cijene primjereno povisiti ili sniziti.

Ko dakle hoće u Lurd, neka se prijavi svom duhovnomu pastiru i kaže mu u kojem će se razredu voziti. Dohodne pastire molimo, da hodočaće vjernicima preporuče.

Prijave hodočasnika iz hrvatskih krajeva prima veleč. g. Mate Polonijo, kor. vikarij u Krku (Veglia) Istru. Prijave molimo poslati do Uskrsa.

U Krku, dne 19. veljače 1904.
Antun
biskup.

Basne i priče.

Otvoriti u priči usta moja i provištaju ganjanja velika. B. 77. 2. VIII.

Lija i kokoše.

„Zasto, kôkice!“, na lo drvo
„Tako hitro uzlećete?“
„Zar vam prikladni više nisu
„Niski plati pokraj ceste?“
„Il se bojite mrka vjuka
„Da vas skine sa zivota?
„Il se grabljiva ina zvierka
„Oko vas po noći mota?“

Viesti radosne nosim vama
„Umjunoše dani jala.
„Osdad neće se plica ni zvier
„Nikakovih bojat zala.
Vuk će s jagnjetom igrali se,
„Jastrieh štedit golubice,
„Neće goniti hrti više
„Zeća niti prepelice: —

Nitko nesmije od nas ikad
„Pomučivat mir taj sveli,
„Ljubav iskrena — vječna — mora
„Naša srca obuzeli.“

To je našega kralja volja,
„To nam njegov zakon veli
„Za to, kôkice, sidite doli
„Zagrilit vas lija želi —
Tako zborashe leta lija
„Kokošama na drvetu,
„Misleć, himica, da će stalno
„Smamit s drva pernu četu: —

Al se prevari, Kokoš jedna
„Nehlje liji vjerovati,
„Na vrh visokog stabla kliste
„Pa joj ovo odoprvati: —
— Lijo, tetice, čekaj malo,
— Ako oko me ne vara —
— Eno ovamo u trk lete
— Hrti našeg gospodara. —

Zurba njihova, eno, kaže,
„Da je nešto silna vele —
— Čekaj, tetice, valjda s tobom
— Pomirit se oni žele. —

„Avaj! znadu li hrti za mir?“
„Neki strah mi srce steže
„Zdravo, kôkice, moram poći
„Reče lija i pobježe. —

Hinbom znala ti slovarnice
„Mnoga dobit dosad doći,
„Ali čuvaj se, jer bi moglo
„Zlo i naopako proći. —
Nadan Zorin.

IX.

Vuk i ovca:

Trudan i gladan vuk se dosuljo pod visoku
„Ovci ovako govoriti poče:
„Nije jošte ljetu — istom, so pomalja
„Travnjisko sunce,
„Nad tobom Učea se bieli od sniega —
kôkice = kokošice (u Istri)

S toga se čudim te se gorskih krajeva
 „Preziruć tople i pitome ravni“
 „Silazi jednoč ter se strme te hridine
 mahni“
 „Pod tobom grmlje već pupi i lista,
 „Plice cvrkuću i pašista kite se tra-
 vicom mladom.“
 „Potocić umilnim romeni glasom“
 „Dva se sata već penjem po tom obr-
 onku pustom“
 „K tebi da dodjem — ah! doći da
 mogu“
 „Odale da te ko seštru povedem u do-
 line čarne“
 „Na pašu bujne i livade travne.“
 „Oprosti striče, u tvoje nemogu se
 uzdati rieči“
 „S hridine ovca odvraći yuku.“
 „Nije tebi do moje već je do koristi
 tvoje“
 „Oštri ti zubi i krvava usta.“
 „Dugo i mučno to penjanje, plahi
 mrki ti pogled“
 „Sve mi to veli da željan si mesa“
 „I krvi moje — za to odlučih ostati
 ovdje“
 „Dok iz ovog te nestane kraja.“
 „Bratstva tvojega neću — volim ži-
 vjeti sama“
 „Nego s tili hibepim bratom.“

Nemoj, brate, da odmah vjeruješ rie-
 čima sladkim,
 Kojim ti neko hoće da kađi,
 Zaaj mnogokrat pod travicom mladom
 i šarenim cviećem
 Kriju se pakosni, otrovni gadi“.
 Nadan Zorin.

Razni prinosi.

Držbi sv. Cirila i Metoda za Istru
 Opatiji darovase preko naše uprave:
 Pop Velikanec Josip u Jursićima da-
 je 16 K, sabranih pri godine na Mar-
 nje kod večere na zdravicu Martinu Vel-
 kanje 10 K, a 6 K za stari hajdučki siljan-
 — Pop Andrija Bon u Beli-Cres šalje
 K, sakupljenih na piru Iva Desković i
 tice, učitelj 16. veljače t. g. — M. Čre-
 ka, učitelj u Kasteliru K 8-18, sabranih
 mesopustnu večer među kaštelirskim
 rodnjacima. — Presvj. g. dr. Dinko Vi-
 tić iz Krka poslao koncem prošle go-
 dine za oprost od čestitanja 4 K.
 Ukupno danas . . . . . K 31-18
 broju 7. ove god. izkazano . . . 928-08
 Sveukupno . . . . . K 957-26

Djačkomu prip. društvu u Pazinu
 priposlase našoj upravi:
 Presvj. g. dr. Dinko Vitezić iz Krka po-
 slo koncem prošle godine za oprost od
 čestitanja 4 K.
 Ukupno danas . . . . . K 4-
 a račun ove god. izkazanih . . . 802-04
 Sveukupno K 806-04

Za Bratovršnu hrv. ljudi u Istri
 priposlase našoj upravi:
 Presvj. g. dr. Dinko Vitezić iz Krka po-
 slo koncem prošle godine za oprost od
 čestitanja 4 K.
 Ukupno danas . . . . . K 4-
 a račun ove g. izkazanih . . . 28-
 Sveukupno K 27-

**Čakom pripomoćnom društvu u Pa-
 zinu pripajeli su tekom mjeseca
 siječnja o. g. slijedeći prinosi:**

Redoviti:
 Gg. Turčinović Josip, Pazin K 10-
 Rajčić Albert učitelj, Ve-
 prinac 12-
 Šverko Juraj trgovac, Pazin . . . 10-
 Pero Premuda sudbeni vieć-
 nik u miru, Zagreb 10-
 Anton Šebesta kapelan, Cere
 kod Zminja 10-
 Benedikt Fiamin, Sušak 20-
 Ljudevit Tomčić, Trst 20-
 Nežić Anton umir. nadučit-
 elj 10-
 Starčević dr. Mile odvjetnik,
 Zagreb 20-
 Podupirajući:
 Gg. dr. Stjepan Posilović

ml. odvjet. perovodja, Za-
 greb 5-
 Bezuk Gjurio ravnatelj nad-
 biskupskih dobara, Zagreb . . . 4-
 C) Darovatelji:
 Gg. Ujčić Nikola. poduzet-
 nik, Pazin 10-
 Fran Matejčić, Trst 40-
 Liberal Štoković župnik,
 Sv. P. u Sumi za oprost
 od čestitanja 5-
 Anton Martelja ljekarnik,
 Pazin daruje 60-
 Frankola Franjo župeupr-
 avitelj, Kringa-Tinjan 2-
 Prijatelj iz Istre 300-
 Dr. Gjurio Červar nadjenih
 u pisarni 20-
 Laginja dr. Matko odvjetnik,
 Pula izručeni mu od „Do-
 brotvora“ 20-
 Bunc Ivan c. kr. školski
 nadzornik, Pazin kao ho-
 norar od dr. J. Šebeste za
 liječenje obitelji 24-
 Kos Ivan ravnatelj c. kr.
 gimnazije, Pazin 18-
 Vidošić Josip obč. tajnik,
 Boljun 2-
 Koruza Ivan župnik, Klana
 Uprava „Narodno-lista“,
 Zadar darovanih od gosp.
 Ivana Ivanović iz Valpa-
 raisa po g. P. Škarpaa . . . 16-45
 Uprava lista „Edinost“,
 Trst 12-80
 Sabrano prigodom predaje
 občinske uprave, Boljun . . . 2-
 A. M. i M. C. za jedan
 sanduk . . . . . -40
 Plemenitim darovateljem svesrdno se
 zahvaljuje odbor.

Zadaća občinskog tajnika.

Odlučna tal. smotra, „Nuova Antologia“
 za koju pišu ponajbolji pisci Italije, priobćuje
 u svojoj svesci mjeseca decembra 1903.
 vrlo zanimiv i poučan članak Itala Ba-
 larini-a občinskog tajnika u Thieri, o
 društvenom djelovanju, koje treba da vrše
 talijanski občinski tajnici.

Taj članak kao da je pisan za naše
 odnošaje u Istri, gdje se s jedne strane o-
 malovažuje častnu i tešku službu občinskog
 tajnika s druge pako strane misle mnogi,
 da su dorastili toj važnoj službi, te zbog
 svog neznanja, nemara ili nesposobnosti
 upropaste občine i sebe.

Držeći, da ćemo ugoditi i našem
 občinstvu i občinskim činovnikom našim,
 priobćujemo i mi glavne točke iz
 toga članka: »Sve do pred kojih desetak
 godina občinski je tajnik bio, tako rekući,
 »faktotum« u svojoj občini, te uz svoje
 činovničke dužnosti, obavljao je istodobno
 i bilježničke poslove, bio je pisar svakome,
 sveobći, savjetnik onog pučanstva — a
 sve to, razumije se u malenih i osrednjih
 obćinah.

Tekom vremena stanje se je ob-
 činskih tajnika malo po malo mienjalo:
 znamenitost je obćinah ponarasila, a po-
 vremeno i zahtjevi občinstva i uprave, te
 nužda nešto obsejnije obće kulture jednog
 občinskog tajnika. Kako se god službeni
 poslovi pomnožavali, a s njima, i ako ne
 baš u pravom razmjeru, rasle i plaće, tako
 se je občinski tajnik polagano mienjao i
 postao nešto opriečna prvašnjem stanju,
 te on danas nije više kojekakvi nadriparis,
 kakvim ga još i danas mnogi smatraju,
 nego je on u istinu pravi savjetnik ob-
 činskom upraviteljstvu, vodić i prvi či-
 novnik u občini, onaj, na kojemu počiva
 stroj občinske uprave.

U malenih i osrednjih obćinah, a to
 su četiri petine obćina u Italiji, upra-
 viteljstva, u obće, sastaje se od osoba
 dobre volje, ali koje ne znaju ili ne mogu
 znati za mnoge zakone, kojimi je uređjena
 uprava. Veći dio odgovornosti i brige, da
 poslovi idu u dobru redu, pada dakle na
 tajnika, a načelnici, prisjednici i viećnici
 u mnogih su obćinah samo juridička lica,
 koje je zakon postavio na upravu obćine,
 ali znajući već u naprvo, da oni, radi ne-

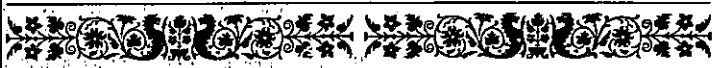
poznavanja naših zamašnjih sustava i radi
 kratkoga vremena, što mogu da posvete ob-
 činskim stvarim, ne bi mogli dobro upra-
 vljati obćinom, niti bi postigli poštivanje
 zakona, da nemaju oslonu u znanju, u
 dobroj volji, u neumornom radu i poštenju
 občinskog tajnika. Sigurno, svi upravitelji
 ne trebaju vodića tako uztrajnog, a i u
 staležu občinskih tajnika, kao i u svakom
 drugom, ima nemarnika i nepoštenjaka;
 ali u ogromnoj većini tajnik predstavlja
 u malenih i osrednjih obćinah ono, što
 je srce u čovječjem tielu.

Po svemu tome občinski se tajnik
 nalazi u stanju, koje mu u velike olako-
 čuje vršenje onih zadataka, koji su mu
 namijenjeni u njegovom društvenom zvanju;
 a među najprvim i najvažnijim njegovim
 dužnostima i ta je, da sudjeluje i nastoji
 o dobrom provodjanju svih zakona, a po-
 najpaže onih, koji nose korist i dobro-
 stanje siromašnijim staležom.

Neizbrojni su slučajevi, kad je potreba
 dobre volje občinskog tajnika, da takovi
 zakoni budu podpuno i ozbiljno prove-
 deni — ne samo, nego i poznati od istih
 zanimanika. Išli bi na daleko, kad bi

samo i pokušali, da nabrojimo sve te slu-
 čajeve, te i sam pisac ograničio se je, da
 prosuđi neke među važnijimi i poznati-
 jimi, kao što su zakon o izbornom pravu
 građana, naredbe i zakoni o porezu i
 pristojbinama, o vojničkoj službi, o upravi
 pučke pravde, gdje tajnik može da bude
 mnogo na ruku sudcu miritelju, zakoni o
 javnoj dobrotvornosti, o sastavljanju
 popisa i statistike pučanstva, o blagajnah
 za radnike, o nesrećah pri radnji, o iz-
 seljivanju, itd. Ove i druge ustanove ostale
 bi pustim i mrtvim slovom, da nije tajnika,
 koji upućuje puk o njima i bdije, da se
 zdušnije provodjaju.

Uz vršenje ovog liepog i plemenitog
 rada, občinski tajnik mora da još više
 nastoji, zajedno sa ostalimi zaslužnimi
 občinskim činovnici, osobito sa liećnici
 i učitelji: on se mora natjecati, da dovede
 u sklad težnje širih slojeva k svomu po-
 bolšanju sa pravima ostalih staleža; a
 budući tumačem, posrednikom među
 upraviteljem i upravjenikom, među
 državom i pojedincem, mora da bude u
 občinskih upravah, koje se tako često i
 brzo mienjaju, stalnim i uztrajnim promi-
 cateljem mira i napredka.

Tiskara i knjigovežnica J. Krmpotić i dr. u Puli.

preporuča:

1. Tiskanice za obćine.

1. Skrižaljka o izkazu epidemije. 2. Svje-
 dočba za oprost od prisutne službe. 3. „Omni-
 bus“ tiskanice (skrižaljka bez teksta u glavi
 za svaku porabu). 4. Izkaz i svjedočba za
 djake. 5. Ista u talijanskom jeziku. 6. Molba
 za oprost od prisutne službe. 7. Ista sa svje-
 dočbami. 8. Inventar aktivni glava ili uložci.
 9. Inventar pasivni glava (uložci). 10. Inventar
 mobilni glava ili uložci. 11. Izkaz odgonitbenih
 troškova. 12. Stanje ukamanećih glavnica.
 13. Izkaz o promjeni prebivanja neaktivnoga
 vojništva (glava ili uložci). 14. Izkaz i svje-
 dočba za djake i molitelje. 15. Popis izbornika
 (glava ili uložci). 16. Glasovni izkaz i 16. a)
 Kontrolni izkaz za obćinske izbore. 17. Dnevnik
 dohodaka i troškova. 18. Glavna knjiga.
 19. Pomoćni dnevnik. 20. Zapisnik podnesaka
 (glava ili uložci). 21. Poračun, glava. 22.
 Poračun, uložci. 23. Zaključni račun, glava.
 24. Zaključni račun, uložci. 25. Zapisnik o
 razgledu mrtvaca. 26. Ogledni listić o umrljih.
 27. Obiteljsko-obavještina skrižaljka. 28. Skri-
 žaljka o cieni govede krme. 29. Zapisnik
 kaznenih postupaka. 30. Prilog zaklj. računa
 (glava ili uložci). 31. Izkaz nadnica. 32. Za-
 pisnik soli. 33. Prijavni i pregledni list za
 oprost poreza kod pečenja rakije za svoju po-
 rabu. 34. Obćinska svjedočba za bolnice.
 35. Knjižice sa kuponu za doznacbu soli.

2. Crkvene tiskanice.

1. Fides Nativitatis et Baptismi. 2. Fides
 Mortis. 3. Fides Matrimonii. 4. Testimonium
 status liberi. 5. Testimonium denunt. matri-
 monialium. 6. Nota pro institutendis denuntiatis.
 7. Inventar (glava ili uložci). 8. Račun (2 arka).
 9. Izvadak računa. 10. Izkaz glavnica (glava
 ili uložci). 11. Izkaz stalnih i promjenlj. za-
 kupnina. 12. Izkaz uplaćenih i zaostalih par-
 benih troškova. 13. Dnevnik dohodaka i troš-
 kova (glava ili uložci). 14. Izkaz povećanja ili
 umanjenja imetka. 15. Status animarum. 16.
 Liber baptizatorum. 17. Liber defunctorum.
 18. Liber matrimoniorum. 19. Liber confirma-
 torum. 20. Namira vrlo kamata obligacija.
 21. Zapisnik podnesaka. 22. Obiteljsko-oba-
 vještina skrižaljka.

3. Tiskanice za škole.

1. Ljepopisnice. 2. Zadaćnice. 3. Risanke.
 4. Satnice. 5. Molba za oprost od školarine.
 6. Pregled mjesecnih školskih zaostataka. 7.
 Razrednica. 8. Tjednik. 9. Glavni imenik.
 10. Matrica. 11. Imovnik ili inventar. 12. Popis
 školske knjižnice. 13. Izkaz izostataka. 14.
 Zapisnik podnesaka. 15. Školske vesti. 16.
 Svjedočba. 17. Odpušnica. 18. Odlaznica. 19.
 Imenik po alfabetu; dalje slijedeće po zakonu
 31.77. 1895. za Istru, i to slijedeće obrazce:
 20. A k § 1. 21. B k § 2. 22. C k § 3.
 23. D k § 4. 24. E k § 4. 25. F k § 4.
 26. G k § 5. 27. H k § 7. 28. I k § 9.
 29. M. k § 12. 30. L k § 12.

4. Tiskanice za društva za štednju i zajmovo te štedionice.

1. Doznacnice. 2. Zadrudne knjižice. 3.
 Štedioničke (uložni) knjižice. 4. Zadužnice. 5.
 Molbe za zjam. 6. Dnevnik blagajne. 7.
 Knjiga dužnika. 8. Knjiga članova. 9. Knjiga
 zadrudnih diekova. 10. Knjiga uložaka za
 Rajfeisenovce. 11. Knjiga uložaka za obćine
 štedionice. 12. Doznaka za primitak. 13. Do-
 znaka za izdatak.

5. Tiskanice za gospod. društva.

1. Dnevnik blagajne. 2. Knjiga vjerovnika
 i dužnika. 3. Knjiga za skontro robe. 4. Knjiga
 priručna. 5. Zadrudne knjižice.

6. Tiskanice za pravne poslove.

1. Tužbe. 2. Napis (rubrum) k tužbi.
 3. Punoć. 4. Predlog zapljene. 5. Napis
 k predlogu zapljene. 6. Kupoprodajne pogodbe.
 7. Zadužnice za obću porabu.

7. Rasne knjige.

1. Kokolj: „Grammatik der kroatischen
 oder serbischen Sprache für die k. u. k. Kriegs-
 Marine.“ 2. Pjesma: „Putovanje ratnog broda
 „Marie Terezije“ u Antlu, Kubu itd.“ 3.
 Pjesma: „Pjesme pomorice ili putovanje rat-
 nog broda „Fran Josipa I.“ u Kretu.“ 4.
 Pjesma: „Rat u Kini ili putovanje ratnih
 brodova „Elisabeth“ i „Aspera“ u Kinu.“ 5.
 Knjižica: O pristojnom ponašanju, sastavio V.
 Rubesa.

**POBOŽNI MORNAR. Molitvenik
 za nomac e. i kr. ratne mornarice i ostale
 pomorce. Sastavio Karlo Kokolj, ka-
 pelan e. i kr. ratne mornarice. Odobrena
 od njegove presvietlosti biskupa Matheića i
 vojničkog biskupa Bielopotocky-a. — Ciena
 tvrdo vezano 50 h. s poštom.**

Osim gornjih tiskanica imade pod-
 punu zalihu tiskanica u njemačkom je-
 ziku za c. i kr. brodove, kojih izkaz se
 šalje franco poštarine.

Preporuča dalje zalihu papira koji
 konceptnoga toli kancelarijskoga u svih
 formatih, težinah i crtanjih (rastriranju)
 na debelo (najmanje od svake vrsti 250
 araka).

Omoti u svih mogućih formatih za
 privatne, trgovačke ili službene svrhe.

Prima i izvršuje svakovrstne nar-
 učebe, posjetnice svih veličina, pozive,
 adresne karte, razporede i u obće sva-
 kovrstnu radnju zasjecajuću u tiskarsku
 i knjigovežku struku.

RODOLJUBI!

kupujte samo Cirilo - Metodijske žigice!

Listiće za korizmenu ispovied ili pričest izvršuje naša tiskara u crnom ili crvenom tisku. Kod naručbe od najmanje 500 komada, po 40 h. 100 komada.

Oglas. Štokovsko društvo za štednju i zajmove obdržavati će u nedjelju dne 6. marča 1904. u 2 sata p. p. u školskoj dvorani u Štokovcima svoju prvu redovitu glavnu skupštinu.

Ravnateljstvo

kupališta Krapinske Toplice

(Hrvatska)

objavlja da se njen kupališni lieknik dr. Ed. Mai od 17. do uključivo 22. marča nalazi u Trstu, te se može s njim govoriti svaki dan u svratištu „Völpich“ od 11—12 sati pred podne.

Oglas.

Posujilnica u Voloskom reg. za druga na ograničeno jamčenje obdržavati će dne 26. marča t. g. u 3 sata po podne u velikoj dvorani Narodnog Doma u Voloskom svoju VII. glavnu redovitu godišnju skupštinu sa sliedećim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogod. glavne skupštine;
  2. izvješće ravnateljstva;
  3. izvješće nadzornog odbora;
  4. izbor ravnateljstva i društvenog suda;
  5. zaključak glede uporabe čistoga dobitka;
  6. slučajni predlozi i savjeti.
- Godišnji obračun izložen je za drugarom na uvid u društvenoj pisarni.

Volosko, 25. febrara 1904.

Ravnateljstvo.

Svaka obitelj
morala bi u vascitoj dobrobiti samo

Kathreinerovu

Kneippovu sladnu kavu

kao pridoatak k svagdanjem
kavnomu napitku upotrebljavati.

Svoji k svojim!

Skladište pokućstva

goričko-zelkanske

STOLARSKE ZADRUGE

(prije Antua Černigoj)

TRST

Via di Piazza vecchia 1, polak crkve Sv. Petra.

Tvornica sa strojevnim obratom.

Pokućstvo izradjuje se samo u peći izsušenim drvom.

Konkurencija isključena. — Za solidnost se jamči.

Prodaje se takodjer uz mjesečnu odplatu.

Zastupstvo i Trsta, Splitu i Aleksandriji.

Ilustrovani cienici se šalju na zahtjev.

Vicko Despalatović

slikarski majstor za Istru u Puli,

ulica Circovallazione br. 61, prizemno.

slika stanove, nove kuće, vile, ulaze, crkve, dvorane za gostione i kavane, kazališta i zavjese za kazališta, pročelja na vapno i na ulje, prozore i vrata na ulje kao što i na prividno drvo, table i grbove za prodavaonice duhana i tapetira sobe papirnom.

Radnje čini najvećom točnošću i trajnošću, polak onih u velikim gradovima.

Drži zalihu najboljih i najkvalitetnijih uzoraka u secesionskom stilu, kalupa i nacerta dobavljenih iz Česke.

Drži jošte veoma fini album uzoraka u bejama, za crkve, uzet iz prvih crkava Austrije, Česke i Ugarske, što sve izradjuje uz najpogodnije cienne.

Sve strojeve za

poljodjelstvo i vinarstvo.

Novovrstne stiskalnice za uljike, stiskalnice (preše) za vino sa novim diferencijalnim tiskalom, hidrauličke stiskalnice za vino, novosti pri aparatima proti peronosperi te za sumperanje, mlinove za groždje posve nove konstrukcije, nove streljke ili žetelice za hvatanje letelih zareznika (insekta), sisaljke za vino, cievi za vino, konobarsko oradje, takodjer i sve druge gospodarske strojeve kao trieure, vitle, mlatilnice i. t. d.

... šalje uz najjeftinije tvorničke cienne ...

I. G. HELLER,

Beč, Praterstrasse 49.

Katalozi budava i franko. — Depizuje se u svim jezicima.

OGLAS

Gospodo biciklisti!

Tvrđka „Laurin Klement“ posjeduje najpoznatiju fabriku **MOTOR-BICIKLETA.**

Pri naručivanju motora obratite se na

Ivana Novaka u Pazinu

koji će Vam, netom budete zatražili, franko i gratis poslati cjenik i raztumačiti Vam konstrukciju i savršeno funkcioniranje stroja.

Sa večeštovanjem

Ivan Novak.

Istarska Posujilnica u Puli.

koji uplaćuju zadrudnih dieiova jedan ili više po kruna 20.

Prima zadrugare, ako i nije član te plaća od

Prima novac na štednju od svakoga, do 100 K bez predhodnog otkaza, iznose do 400 K uz otkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz otkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uložena suglasno ustanovio veći ili manji rok za otkaz.

Vraća na štednju uložene iznose

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u Vía Giulia br. 5, prizemno lijevo, gdje se dobivaju pobilže informacije.

Ravnateljstvo.

Po visokoj kr. zem. vladi proglašena ljekovitom vodom rudnicom čista alkaličko-muriatička

Apatovačka kiselica

nije samo najbolje i najzdravije

stolno piće, već je i najkorisnija i najglasovitija

liekovita voda, koja je od prvih liečničkih autoriteta preporučena i čijeje neopodrikljivo kod bolesti želudca, pluća, grkljana, raznih katara, astme, mjechura, kamencu, hemeroida (zlatne žile), nasteklih i zrnatih jetara, žgaravice i raznih ženskih bolesti.

Odlikovana sa 13 zlatnih i srebrnih kolajna.

„Upraviteljstvo vrela Apatovačke kiselece“, Zagreb, Hica broj 17.

Dobiva se u svim ljekarnama, trgovinama miredije, restoracijama i gostionama.

Skladište bačava.

Skladište raznog posudja zasjecajućeg u bačvarsku struku nalazeće se u Trstu, ulica Luigi Ricci br. 4 (prije Vicolo Cieco), do sele vlastničtvo g. Antuna Baretto, povećalo se počamši od 1. siečnja 1904. te nosi naslov: **Antun Baretto i dr.** — Isto skladište ostat će i nadalje pod direktnim vodstvom gosp. A. Baretto, koji si je našao druga u svrhu, da si poduzeće razširi.

Ova tvrđka izradjuje bačve i po franceskom sistemu te se toplo preporuča svim narodnim krugovom.

Antun Baretto, Trst.